

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

International Journal of Social Science

Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2614>

Number: 30 , p. 101-124, Winter I 2014

İLKOKULLARDA YÖNLENDİRME EĞİTİMİNİN UYGULANMASI İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ (VAN ÖRNEĞİ)

*THE VIEWS OF THE TEACHERS ABOUT GUIDANCE EDUCATION IN
PRIMARY SCHOOLS (VAN EXAMPLE)*

Yrd. Doç. Dr. Ahmet AKBABA

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yönetimi Teftişi Ekonomisi ve Planlaması ABD

Fikret EKEREN

Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Özet

Bu araştırmanın amacı Van ili merkez ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin Yönlendirme Eğitiminin Uygulanması sürecinde karşılaşılan güçlüklerle ilgili görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmada tarama modelinden yararlanılmıştır. Çalışmanın evreni, 2013-2014 eğitim öğretim yılında, Van merkezdeki 79 ilkokulda görev yapan 1276 öğretmenlerden oluşmaktadır. Örneklem ise Van merkez de bulunan okullar arasından random yöntemle belirlenen 20 okulda görev yapan 93'ü kadın, 106'sı erkek olmak üzere toplam 199 öğretmenden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan Üçlü Likert tipi yanıtlama (1: Hiçbir Zaman, 2: Bazen, 3: Her Zaman) formatına sahip ve toplam 25 maddeden oluşan "Yönlendirme Eğitimi Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın güvenilirlik analizlerinde; Ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı. 862, Standart sapması. 622, Varyansı. 387 olarak belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda, öğrencilerin, birbirlerinden farklı zekâ, yetenek ve kişilik özelliklerine sahip bu özellikleri ile beraber ilgi alanları da farklılık gösterdikleri, öğrencinin ilgi alanına uygun alanlara, yönlendirilmeleri sonrasında daha başarılı olacağı, öğretmenlerin, ailelerden, rehberlik servisi ve yöneticilerden, yeterli desteği alamadığı, öğretmenlerin öğrenciyi yönlendirme bilgisinin ve diğer tüm yönlendirme amaçlı faaliyetlerinin de yetersiz olduğu, öğretmenlerin öğrenim düzeyi arttıkça, öğrenciyi tanıma ve geliştirme yeteneklerinin arttığı, yönlendirme çalışmalarının kolaylaştığı. Öğrencilerin, ilköğretim üçüncü sınıflardan itibaren öğretmen, aile, rehberlik servisleri, idareci ve eğitim müfettişlerinin ortak çalışması sonucunda ilgi ve kabiliyetlerine uygun bir yönlendirme eğitimine alınması, yönlendirme çalışmalarının, öğrencinin kendini tanıma ve geliştirmesinde oldukça önemli olduğu, rehberlik servisinin, sınıf öğretmenlerini yönlendirme amaçlı

çalışmalarında tutulan dosyalar hakkında bilgilendirmesi, yönlendirme çalışmalarına ilkokuldan itibaren özen gösterilmesi, tüm öğretmenlere rehberlik çalışmaları hakkında hizmet içi eğitim verilmesi gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yönlendirme, İlkokul, Yönlendirme Eğitimi, Rehberlik Servisi

Abstract

The aim of this research to determine the views of the teachers who work at the primary schools in the center of Van about the difficulties in the administration of guidance education. In the research general screening model is applied. The population of the research is 79 teachers who work in the center primary schools of Van 1276. The sample of the research is composed of 199 teachers whose schools are determined by lot. The group is formed by 93 female and 106 male teachers. The administration of guidance education scale with 3 points Likert scale with 25 items developed by the researchers(1: Never 2:Sometimes 3:always) is used as data collection tool. In the reliability analysis of the research, the coefficient of Cronbach's Alpha is .862, standard deviation .622, and variance as .387. At the end of the research,

It is determined that students have different kinds of intelligent types, abilities and personality characteristics. Besides these features, they have different areas of interest and when they are guided through these interested areas they would be more successful. It is also determined that teachers can not take required support from families, administrative units and counseling services: teachers do not have enough knowledge and other whole guidance activities are not sufficient and the more teacher's learning degrees increase the more their abilities of knowing and improving the students develop and their guiding studies get easier. These students, from the third class of the primary education should get a guidance service appropriate to their interests and abilities with the help and cooperation of families, school administrations, teachers, counseling services and education supervisors. The guidance studies are very significant for the self-knowledge and development of the students. Also it is important that the guidance service inform the class teachers about the files that is formed for guidance studies. Apart from these, it is realized that the importance of the guidance studies at the early periods and education of the class teachers about the guidance studies.

Key Words: Guidance, Primary, Guidance Education, Guidance Service

GİRİŞ

Yönlendirme bireye yön vermedir. Bireyin ilgi duyduğu alanlara sevk edilmesidir. Yönlendirme bireyin zekâ tipine uygun eğitime alınmasıdır. Yönlendirme eğitimi, bireyin eğitiminde dikkate alınması gereken en önemli konulardan biri sayılmaktadır. Bireyin kendi zekâ tipi, ilgi, istidadı doğrultusunda kabiliyeti kadar eğitimden istifade etmesidir.

İlköğretim öğrencilerinin gelecek eğitim tercihleri hakkında bilinçli ve gerçekçi karar verebilmeleri için rehberlik hizmetleri içerisinde iyi bir yönlendirme yapılması

gerekmektedir. Öğrenciler ilgi, yetenek, kişilik özelliklerini ve değerlerini tanımadan üst öğrenim alanlarına yerleştiklerinde motivasyon eksikliği, başarısızlık, verimsizlik, mutsuzluk gibi olumsuz şart ve etmenlerle karşılaşabilmektedirler (Çevik.2006).

Her bireyin algılama düzeyi, anlama kapasitesi, olaylara ve durumlara yaklaşma tarzları bireyden bireye farklılık gösterilmektedir. İnsanlar bireysel farklılıklarla donanıktır. Bireyin kendi bireysel farklılığının, farkında olması; kendini gerçekleştirme bakımından önemlidir. Bireyin kendini gerçekleştirme ihtiyacı eğitim sayesinde sağlanabilir. Bireyin bireysel farklılığını farkında olması kendini bilmesi güçlü ve zayıf yönlerinin farkında olması, tehdit ve fırsatlarını önceden öngörmesinde eğitim yardımcı olmaktadır. Birey eğitim sayesinde kendi özelliklerinin tanıyarak geleceğini şekillendirmekte etkili olan mesleğini daha doğru seçmektedir. İlkokuldan ortaokula ve ortaokuldan liseye liseden üniversiteye geçişte yönlendirmede öğrenciyi tanıma etkinliklerinin ne derece başarılı uygulandığı son derece önemlidir. Öğrenciler kendi kişilik, ilgi, yetenek ve değerlerini tanımadan ve bütün özelliklerinin farkına varmadan üst öğrenim alanlarına yerleştiklerinde başarısızlık, kayıtsızlık, mutsuzluk gibi sorunlarla karşılaşabilmektedirler. Bu amaçla; MEB son dönemde öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve ilgi ve yeteneklerini dikkate alıp geliştirilmesine fırsat veren yönlendirme eğitimine yer vermeye başlamıştır.

Genel anlamıyla yönlendirmeye ilişkin maddeler, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel kanununda açıklanmıştır. Eğitimin çağdaş anlamı, insanların davranışlarında belli amaçlara göre değişiklik oluşturmasını içerir. Eğitim en genel anlamıyla insanları belli amaçlarına göre yetiştirme sürecidir. Bu süreçten geçen insanın kişiliği farklılaşır. Bu farklılaşma eğitim sürecinde kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla gerçekleşir (Fidan, 2012). Eğitim deyince ilk akla gelen, eğitici ile eğitilenler arasındaki kişisel ilişkilere (Ergün, 1987). Eğitim insanlık tarihi kadar eski bir olgudur. Farklı biçimlerde tanımlanmasına karşın eğitim insanın olgun, erdem sahibi, mükemmel bir varlık haline gelme/getirilme sürecidir (Özer, 2011). Kişide kendi öğrenme profili hakkında farkındalık yaratılması yoluyla, daha üst zihinsel yeteneklerini ortaya çıkarıp geliştirmesi ve bu arada da değişen çevresel koşullara uyum gösterebileceği bilgi, beceri ve davranışları sürekli olarak güncelleyebilmesi için uygun öğrenme ortamlarının yaratılması süreci (Genç, & Eryaman, 2008).Eğitim, öğretim herkesin bir biçimde ilgili olduğu, ilgilendiği, etkilediği veya etkilendiği bir olgudur. Bu olgu, insanın bütün hayatı boyunca devam etmekte olan bir olgudur ve insanlığın tümü eğitimden etkilenmektedir (Akbaba, 2013).

Türk Milli Eğitim Sistemi'nde yöneltme denilince akla; öğrencilerin, ilgi, istek, yetenek ve kişilik özelliklerini dikkate alarak; olumlu bir benlik kavramı geliştirebilmelerine, seçeneklerden haberdar olmalarına, potansiyellerinin farkında olarak onu geliştirmeye çalışmalarına, bu doğrultuda kararlar alabilmelerine, aldıkları kararların sonuçlarını görebilmelerine ve sorumluluğunu almalarına yönelik bilimsel hizmetlerin düzenli ve sürekli bir biçimde verilmesi gelmektedir. Bu hükümde iki unsur öne çıkmaktadır. Birincisi, öğrencilerin çeşitli programlara, İkincisi, çeşitli

okullara yönlendirilmesidir.(<http://www.mebpersonel.com/ilkogretimde-yoneltme-makale,168.html>).

Yönlendirme kavramının 'yöneltme' olarak kullanıldığı görülmektedir. "Yöneltme, öğrencilerin okula ve genel yaşama uyum sağlamaları amacı ile izleyecekleri davranışlar, dersler genel yaşama uyum sağlamaları amacı ile izleyecekleri davranışlar, dersler ve seçecekleri meslekleri hakkında bilinçlendirmesi anlamında kullanılmaktadır (Yıldırım, 2000). Yönelme: Öğrencilerin, ilgi, istek, yetenek ve kişilik özelliklerini dikkate alarak; olumlu bir benlik kavramı geliştirebilmelerine, seçeneklerden haberdar olmalarına, potansiyellerinin farkında olarak onu geliştirmeye çalışmalarına, bu doğrultuda kararlar alabilmelerine, aldıkları kararların sonuçlarını görebilmelerine ve sorumluluğunu almalarına yönelik bilimsel hizmetlerin düzenli ve sürekli bir biçimde verilmesidir (<http://ttkb.meb.gov.tr/www/surular12,2003:4.2552>).

Öğrencilere onların zekâ alanlarına göre eğitim yapılması gerektiği, her konunun sınırsız yolla öğretilebileceği, zekâ alanının erken yaşta keşfedilmesi gerektiği ve değerlendirmenin de farklı zekâ alanları göz önüne alınarak çeşitli şekillerde yapılması ihtiyacı aslında bireysel eğitimin sahip olduğu anlayıştır(Ayaydın, 2009).Öğretmenlerin öğrencilerin kendileri hakkında bilgi edinmelerini sağlamak amacıyla onların nasıl öğrendikleri ve nasıl ders anlatmaları gerektiği konusunda çaba harcamaları gerekmektedir(Başaran, 2004).

Hesapçıoğlu (2009), yönlendirme ekibinin öğrenciye sonraki öğrenim imkânları ve meslekler hakkında bilgi sunduğunu. Öğrencinin bu enformasyon temelinde hangi müteakip öğrenimi ve mesleği seçeceği kendi sorumluluğunda olduğunu belirtmiştir.

Eğer bir okulda danışman varsa, onunla sınıf öğretmenin işbirliği ile yürütülen bir program daha canlı ve yeterli olabilir (Akkoyun, 1974). Okul çeşitliğinin çoğalması eğitimde eşitsizliklerin artmasına yol açmaktadır. OECD çalışmaları erken yönlendirme/seçme yapılan sistemlerin okul çeşitliliğini çoğalttığını ve eğitimde eşitsizlikleri artırdığını göstermektedir(<http://spm.ku.edu.tr/?p=342>).

Zekâ Türleri: Duygulu 'ya (2006) göre; zekâ, hayat süresince karşılaşılan farklı durumlarda ve olaylarda sorunların üstesinden gelerek problemleri çözme ve yeni ürünler, yeni çözümler yaratabilme kapasitesidir. Ayrıca zekâ türlerini Gardner'in çoklu zekâ türlerine göre aşağıdaki gibi açıklamıştır: Çoklu Zekâda Türler Ve Özellikleri: Sözel-Dilsel Zekâ, Görsel-Mekânsal Zeka, Bedensel-Kinestetik Zeka, Mantıksal-Matematiksel Zeka, Sosyal Zeka, Kişisel-İçsel Zeka, Doğa Zekası, Müziksel-Ritmik Zeka. Tüm bu zekâ türlerinin dışında üzerinde konuşulan ve son yıllarda ortaya atılan yeni bir zekâ kavramı daha var: Okuma Zekâsı!

Her bireyin ayrı bir öğrenme stili gerektirdiği ve öğrenciye birden fazla öğrenme yolunun sunulmasının zorunlu olduğu söylenebilir. Çoklu zekâ etkinlikleri, öğrenciye 8 farklı öğrenme yolu sunmaktadır (Köksal, 2006). Günümüzde bireylerin düşünme tarzlarının aynı olmadığı, bu nedenle de farklılıklar üzerinde yoğunlaşma gereği önem kazanmıştır. Farklı bireysel özellikler ise farklı öğretim yöntemlerini gerektirmektedir. Sınıflarında düzey altı ya da düzey üstü öğrencileri olan öğretmenler

bireyselleştirilmiş programlarla, bu öğrencilerine farklı eğitim olanakları sunduklarında, onların gizil güçlerini ortaya çıkarmalarına olanak sağlamış olacaktırlar (Başaran, 2004). Ortaokul öğrencileri meslekî yeterlilik, ilgiler, yetenekler bakımından geniş ve farklı dağılım göstermektedirler. Çoklu zekâ etkinlikleri öğrencileri kendi yetenek ve becerilerini belirleme konusunda daha net bir sezgiye sahip yapmaktadır. Öğrencilerin meslek seçeneklerini genişletmektedir ve onların benlik saygılarını artırmaktadır (Çevik, 2008). İlkokuldan başlayan ve doktora seviyesine kadar uzanan bir süreçte değerlendirmelerin hep aynı tür yeterlilikler üzerinde yapıldığı (sayısal/sözel) bir sistemle boğuşup durmaktayız (Altan, 1999).

Bakıldığında ilkokul son sınıf öğrencileri için yönlendirmede kişinin zekâ türüne paralel olarak ilgi ve yeteneği esas alındığında kişinin gizil güçlerinin yavaş yavaş ortaya çıktığı üzerinde durulmuştur.

Zekâ Türlerinin Yönlendirmeye Etkisi: Birey-merkezli eğitimin iki önemli çıkış noktası bulunmaktadır. Bunlardan ilki; her bireyin farklı zihin yapısına sahip olduğu bilindiğinden, eğitim sisteminin de bu farklılıklara cevap verecek şekilde oluşturulması gerektiği görüşüdür, Her çocuğun yine aynı konuları ancak farklı yollarla öğrenecekleri birey merkezli bir eğitim sürdürüldüğünde, her öğrencinin kendi çizgisini bulacağı, kendini daha iyi hissedeceği ve belki de topluma daha faydalı birer birey olabilecekleri, mutlu bir ortamın oluşmasına yardım edilecektir (Altan, 1999).

Eğitim ortamları çok çeşitli etkinliklerle canlanmaya başlamış, eğitim kavramı hem öğrenciler hem de öğretmenler için monotonluktan kurtularak daha cazip hale gelmiştir. İnsanlarda var olan baskın zekâ türlerini ya da farklı bir deyişle her insanın kendine özgü kolay öğrendiği öğrenme yolunu kullanarak o insana öğrenmede zorlandığı pek çok şey öğretilir (Ayaydın, 2009).Günümüzde bireylerin düşünme tarzlarının aynı olmadığı, bu nedenle de farklılıklar üzerinde yoğunlaşma gereği önem kazanmıştır. Farklı bireysel özellikler ise farklı öğretim yöntemlerini gerektirmektedir (Başaran, 2004).

Her bireyin; ilgi, istek ve yeteneklerine uygun bir alan ve eğitim programı vardır. Bu anlayış bireysel potansiyelin çeşitli yönlerden birey ve toplum için en uygun şekilde geliştirilmesine yönelik olup, kalkınma, zenginleşme, daha fazla gelir, daha iyi iş sağlamayı amaçlamaktadır (Arslan ve Kılıç, 2000). Çoklu zekâ etkinlikleri öğrencileri kendi yetenek ve becerilerini belirleme konusunda daha net bir sezgiye sahip yapmaktadır. Öğrencilerin meslek seçeneklerini genişletmektedir ve onların benlik saygılarını artırmaktadır (Çevik, 2008). Yönlendirme öğrencinin ilgi ve istekleri ön planda tutularak yapılmalıdır ve bu amaç doğrultusunda öğrenciyi en iyi tanıyabilecek kişilerden biri olan Görsel Sanatlar öğretmenin görüşlerine de başvurulmalıdır (Ayaydın, 2009). Günümüzde uluslararası alanda olduğu gibi yavaş yavaş ülkemizde de bu amaçla çoklu zekâyâ önem veren sistem geliştirilmekte ve buna göre denizcilik veya turizm otelcilik, görsel sanat vb. okul çeşitlerinin sayısı artmaktadır. Farklı zekâ türüne sahip öğrenciler ilgili okullara yönlendirilebilmektedir.

Yönlendirmeye Başlamanın Yasal Boyutları 2003/2552 tarih ve sayılı İlköğretimde Yönelme Yönergesi ilköğretimde yöneltmenin tanımı ile sınıf öğretmenlerinin bu konuda yapacağı işler belirtilmiştir.

Eğitimde Yönlendirme İle İlgili Çalışmalar Neler: 4+4+4 kesintisiz zorunlu eğitimden sonra halen yönlendirme konusu hakkında kayda değer herhangi bir çalışma veya mevzuat oluşturulamamıştır. Liselere yerleştirmeye esas puan, 6, 7 ve 8. sınıf yılsonu başarı puanlarının % 30'u ile 8. sınıfta uygulanan merkezi ortak sınav puanlarının % 70'inden oluşacaktır. 6, 7 ve 8.sınıfların yılsonu başarı puanı 300 üzerinden merkezi ortak sınavların puanı 700 üzerinden hesaplanacak, ortaöğretime yerleştirmeye esas puan ise bu ikisinin ortalaması alınarak 500 üzerinden hesaplanacaktır (<http://www.kamudan.com/444-egitim-sistemi-okullar-arasi-gecisi-nasil-olacak-3650.html>).

Okullarda yönlendirme eğitimine ilişkin MEB'in yaptığı bazı şuralar ve tavsiye niteliği taşıyan kararlar **8. (1970), 10. (1981), 17. (2006),18. (2010) şuralarda alınmıştır.** 2023 vizyonunu esas alındığı belirtilen 18. Milli Eğitim Şurası'nda "Psikolojik Danışma, Rehberlik Ve Yönlendirme" gündem başlığı adı altında yönlendirme eğitimine geniş bir şekilde yer verilmiştir. Yine aynı şekilde İlköğretimde Yönelme Yönergesinde "Sınıf Öğretmeninin Yapacağı İşler" başlığı adı altında yöneltme süreci ve ilgililerin yapacağı işler belirtilmiştir.

4+4+4 Sisteminin Yönlendirmeye Getirileri: Öğrenimi süresini on iki yıla çıkaran yasa, 11 Nisan 2012'de" İlköğretim ve Öğretim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişim yapılmasına Dair Kanun" adıyla Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Yeni yapıda, hedeflenen esnek program anlayışı ve çocukların gelişim özellikleri esas alınarak bu kademelendirme yapılmıştır. İlk dört, çocuğun okula alıştığı ve temel becerileri kazandığı evredir. İkinci dört, çocuğun yeteneklerini sınadığı ve geliştirdiği bir kademedir. Üçüncü dört ise çocuğun yetenek, gelişim ve tercihleri doğrultusunda genel eğitim veya mesleki ve teknik eğitim alacağı kademedir (<http://www.meb.gov.tr/duyurular2012>).

Bazı Avrupa Birliği Ülkelerinin Eğitim Sistemlerinde Yönlendirme: Aşağıda Arslan, ve Kılıç'ın, (2000) Avrupa ülkelerinde Almanya, İngiltere, Fransa, Türk Eğitim Sistemleri'ndeki yönlendirme faaliyetleri, metot, çalışmaları, kademeleri ile diğer genel bilgilerini içeren çalışmasından alıntı yapılmış ayrıca ABD'nin eğitim sistemindeki yönlendirme çalışmaları da eklenmiştir.

Almanya: Almanya'da altı yaşını tamamlayan her çocuk için okula gitme zorunluluğu vardır. Bu süre on iki yıldır. Dokuz yılı tam zamanlı, geriye kalan üç yıl ise yarı okul, yarı meslekî eğitim şeklinde geçer İlkokul 1. ve 2. sınıfta öğrencilerin başarıları, öğrenme çabaları ve gelişimlerine göre belirlenir, ancak not verilmez. Öğrenciler 1. sınıftan 2. sınıfa doğrudan geçerler. 3. ve 4. sınıflarda ise öğrencinin başarısı gözleme dayalı değerlendirmenin yanında, derslerde yapılan çalışmaların sonucuna dayalı değerlendirmelerle belirlenir. Ortaöğretimin 1. devresinde 5. ve 6. sınıflar bir "Yönelme kademesi" olarak düzenlenmiştir. Bu kademe eyaletlere göre "Deneme Kademesi", "Destekleme Kademesi", "Gözlem Kademesi" olarak da

adlandırılır. Alman eğitim sisteminde yönlendirme, öğrencinin okula uyumunu sağlamakla başlayıp, onun eğitimini bilinçli bir çizgide sürdürmesini hedefleyen geleceğini belirleyecek meslek seçimine kadar varan geniş bir hizmet yelpazesi olarak algılanmaktadır. Almanya'da yönlendirme faaliyetleri ana hatlarıyla şunlardır;

İngiltere'de: İngiltere'de idari bölünüş bölgesel yönetimlerden (iller ve mahalli bölgeler) oluşmaktadır. Bu nedenle eğitim sistemi yerel yönetim odaklıdır. Birleşik Krallıkta yasal okul çağı 5 yaşından 16 yaşına kadar sürmektedir. İlköğretim 7-11 yaş arasını kapsar. On bir yaşından sonra öğrenciler Genel Okullar, Gramer Okulları, Orta Modern ve Teknik Okullar arasında seçim yapmak durumunda kalırlar. Öğrencilerin geleceğini belirleyen bu seçimi, seçme sınavlarındaki başarı notu etkiler. Yoğun olarak yönlendirme çalışmalarının yapıldığı ilk aşama ortaöğretime geçiş sırasında yani 11 yaşında (ilkokulun son yılı) yapılır.

Fransa'da Fransız okullarında eğitim kademelerinin her basamağı sıkı bir yöneltme ile belirlenir. Bu ülkede uygulanan yönlendirme uygulamasının mantığı; bireyleri yeteneklerine uygun dallarda yetiştirmek, kişiliğinin gelişmesine katkıda bulunmak, ekonomik gelişmelerin ve ülke ihtiyaçlarına uygun alanların seçilmesine yardımcı olmak gibi temellere dayandırılmaktadır. Yönlendirme dönemi (8. ve 9. sınıflar) içerisinde zorunlu seçmeli dersler aracılığıyla öğrencilerin eğitim ve yeteneklerini izleyerek eğitim alanına hazırlık yapılır.

Avrupa Birliği ülkelerinin eğitimde yönlendirme sistemine bakıldığında, yönlendirmenin, zorunlu eğitim süresince bir süreç olarak yapıldığı; eğitimin, öğrencilerin, yetenek ve kişiliğin gelişmesini sağlamak, hayata hazırlamak ve öğrencilere, iş piyasası kurumları ile birlikte yoğun bir mesleki eğitim imkânları sağlayarak meslek seçimine yönlendirdiği böylece öğrencilere önlemeye dönük rehberlik edildiği ve zamanında olumsuz sonuçları önlenmeye çalışıldığı görülmektedir. Ülkemizde ise yönlendirme 4+4+4 zorunlu eğitim sistemiyle 4. Sınıftan itibaren kendinden söz etmeye başladığı görülmektedir.

Türkiye'de 2012 yılında çıkarılan 4+4+4 sistemiyle 12 yıllık zorunlu eğitim yasası, yönlendirmeyi yapabilmeye olanak sağlayan bir yasa çıkarılmıştır. Bu yasaya göre okullar ilkokul, ortaokul ve lise diye kademelere ayrılmıştır. Bu kademeli sistemde, ilkokuldan ortaokula, ortaokuldan liseye, liseden de üniversiteye geçişlerin yönlendirmelerle olması esas alınmıştır. *Bu amaçla "İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasında karşılaşılan güçlükler ile ilgili öğretmenlerin görüşleri ortaya koymak araştırmanın problemini oluşturmaktadır.*

YÖNTEM

Amaç

Bu çalışmanın amacı, Van il merkezindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin Yönlendirme Eğitiminin Uygulanması sürecinde karşılaşılan güçlüklerle ilgili görüşlerinin belirlenmesidir. Bu temel amaçla aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

- 1- İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin Yönlendirme Eğitiminin Uygulanması sürecinde karşılaşılan güçlüklerle ilgili görüşleri nelerdir?
- 2- İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin Yönlendirme Eğitiminin Uygulanması sürecinde karşılaşılan güçlüklerle ilgili görüşleri arasında; a-cinsiyete, b-yaşa, c-eğitim durumuna, d-mesleki kıdeme e- branşa göre fark var mıdır?

Araştırmanın Modeli

Araştırmada genel tarama modelinden yararlanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte veya günümüzde var olan bir durumu olduğu şekliyle araştırmayı amaçlayan yaklaşımlardır. Bu araştırmalarda herhangi bir şekilde sonucu etkileme ve değiştirme gayesi yoktur. Genel tarama modellerinde hedef, çok sayıda elemana sahip olan evren hakkında bir yargıya varmak için evrenin tümü ya da anlamlı bir örneklem üzerinde yapılan düzenlemelerdir (Karasar, 2003).

Evren ve Örneklem

Evren olarak 2013–2014 öğretim yılında Van ili merkezindeki ilkokullar oluşturmaktadır. Milli Eğitim Müdürlüğünden alınan bilgilere göre İl merkezinde toplam 79 ilkokulda 1276 öğretmen olduğu tespit edilmiştir. Bu okullarının tümüne ulaşmak zaman ve maliyet bakımından mümkün olmadığından, Van il merkezinde bulunan 79 ilkokuldan öğretmen sayısı 20'nin üzerindeki okullardan random yöntemiyle 20 okul örneklem olarak alınmış bu okullardaki öğretmenler toplantısına katılan 199 öğretmene ölçek uygulanmıştır. Van Merkez Köy ve İlçe okulları kapsam dışı tutulmuştur. Öğretmenlere Ait Demografik Özellikler;

Tablo 1: Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

		F	%
Cinsiyet	Kadın	93	%46.70
	Erkek	106	%53.30
Toplam		199	% 100
Mesleki kıdem	1-5 yıl	68	%34.20
	6-10 yıl	53	%26.60
	11-15 yıl	24	%12.10
	16 yıl ve üstü	54	%27.10
Toplam		199	%100
Öğrenim Durumu	Lisans	177	%89.0
	Yüksek Lisans	16	%8.0
	Doktora	6	%3.0
Toplam		199	%100
Branş	Sınıf Öğretmeni	176	%88.40
	Diğer	23	%11.60
Toplam		199	%100
Mesleki kıdem	$\bar{X} = 2,32$ S.s.= 1,20		

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Analizi

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan “Yönlendirme Eğitimi Ölçeği” kullanılmıştır. Veri toplama aracının geliştirilmesinde öncelikle ilgili alan yazın taranmış, madde havuzu oluşturulmuş ve bu havuzdan seçilen maddeler ile oluşturulan taslak form Eğitim Bilimleri Bölümü’ndeki değişik alanlarda, en az doktora derecesine sahip dört öğretim elemanının görüşüne sunulmuştur. Uzmanlar aracı hem dil ve ifade, hem de kapsam yönünden incelemişler ve gelen öneriler doğrultusunda araca son şekli verilmiştir. Üçlü likert tipi yanıtlama (1: Hiçbir Zaman, 2: Bazen, 3: Her Zaman) formatına sahip 4’ü kişisel bilgiler olmak üzere, toplam 25 maddeden oluşan “Yönlendirme Eğitime İlişkin Öğretmen Görüşleri Ölçeği” araç, kapsam geçerliğine ilişkin görüşlerin elde edilmesinin ardından 199 öğretmenden oluşan örnekleme uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan anketler Likert tipi üçlü değerlendirme şeklinde hazırlanmış olup aralık sınırlarının hesaplanması Seçenek sayısı = 3, Aralık sayısı = 3-1 = 2, Aralık katsayısı = 2 / 3= 0,67, Ortalama karşılaştırmalarına esas olmak üzere aralık sınırları ve anlamları da, 1.00 – 1.67, Hiçbir Zaman Katılmıyorum, 1.68 – 2,34, Biraz Katılıyorum, 2.35 – 3.00, Her Zaman Katılıyorum şeklindedir. Bu analizler bilgisayarda SPSS for Windows 18.00 istatistik paket programı ile yapılmıştır. Gruplar arasında ilişki olup olmadığını anlamak üzere ki kare test yöntemi uygulanmıştır.

İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanması İle İlgili Öğretmen Görüşleri Anketinin Güvenilirlik Analizi

İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanması ile İlgili Öğretmen Görüşleri Anketi maddelerinin iç tutarlılığının ve homojenliğinin bir göstergesi olarak Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmış ve bulgular Tablo 2’ de verilmiştir.

Tablo 2. İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanması İle İlgili Öğretmen Görüşleri Anketinin Cronbach Alfa katsayısı

MADDE NO	Aritmetik ortalama	Standart sapma	Madde silinirse anketin ortalaması	Madde silinirse anketin varyansı	Düzeltilmiş Madde-Toplam puan korelasyonu	Madde silinirse anketin Cronbach Alfa katsayısı
1.	2,67	,565	43,06	42,800	,136	,862
2.	2,50	,580	43,23	41,443	,314	,856
3.	2,77	,479	42,95	42,631	,202	,859
4.	2,21	,675	43,51	39,730	,463	,851
5.	2,17	,719	43,55	39,291	,479	,850
6.	2,34	,603	43,39	39,940	,502	,850
7.	2,25	,598	43,48	40,432	,438	,852
8.	1,87	,664	43,85	39,191	,540	,848
9.	2,21	,634	43,51	39,145	,577	,847
10.	1,93	,560	43,80	41,108	,377	,854
11.	2,03	,688	43,70	38,403	,616	,844
12.	1,77	,564	43,96	40,445	,469	,851
13.	2,02	,660	43,70	39,178	,546	,848

14.	2,08	,618	43,65	40,305	,438	,852
15.	2,31	,595	43,41	40,542	,426	,852
16.	2,12	,562	43,41	41,282	,350	,855
17.	2,14	,696	43,58	38,979	,536	,848
18.	2,10	,615	43,62	40,332	,437	,852
19.	2,31	,621	43,41	40,073	,466	,851
20.	2,21	,579	43,52	41,006	,376	,854
21.	1,72	,685	44,01	40,207	,397	,854
ANKETİN	Aritmetik ortalama	Varyans	Standart sapma	Madde sayısı	Cronbach Alfa	
	2,177	,384	,619	21	,858	

Tablo incelendiğinde İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanması ile İlgili Öğretmen Görüşleri Anketinin 1. maddesine ilişkin Düzeltilmiş Madde Toplam Puan Korelasyonu düşük olup bu maddenin silinmesi halinde Cronbach Alfa Katsayı değerinin yükseldiği görülür. Bu bulgu 1. maddenin ankete katkısının düşük olduğunu göstermektedir. İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanması İle İlgili Öğretmen Görüşleri Anketinin 1.maddesinin anketten atılması sonucu maddelerin iç tutarlılığı ve homojenliğin bir göstergesi olarak Cronbach Alfa Katsayısı tekrar hesaplanmış ve bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanması İle İlgili Öğretmen Görüşleri Anketinin 20 maddelik son halinin Cronbach Alfa katsayısı

MADDE NO	Aritmetik ortalama	Standart sapma	Madde silinirse anketin ortalaması	Madde silinirse anketin varyansı	Düzeltilmiş Madde-Toplam puan korelasyonu	Madde silinirse anketin Cronbach Alfa katsayısı
1.	2,50	,580	40,56	40,269	,298	,861
2.	2,77	,479	40,29	41,471	,178	,864
3.	2,21	,675	40,85	38,354	,478	,855
4.	2,17	,719	40,88	37,944	,490	,854
5.	2,34	,603	40,72	38,703	,498	,854
6.	2,25	,598	40,81	39,059	,452	,856
7.	1,87	,664	41,19	37,843	,553	,852
8.	2,21	,634	40,85	37,811	,588	,850
9.	1,93	,560	41,13	39,828	,376	,859
10.	2,03	,688	41,03	37,212	,610	,849
11.	1,77	,564	41,29	39,112	,478	,855
12.	2,02	,660	41,04	37,876	,552	,852
13.	2,08	,618	40,98	39,021	,440	,856
14.	2,31	,595	40,75	39,329	,418	,857
15.	2,12	,562	40,94	40,013	,347	,860
16.	2,14	,696	40,92	37,823	,525	,853
17.	2,10	,615	40,96	39,009	,444	,856
18.	2,31	,621	40,75	38,754	,473	,855
19.	2,21	,579	40,85	39,765	,370	,859
20.	1,72	,685	41,34	38,949	,396	,858
ANKETİN	Aritmetik ortalama	Varyans	Standart sapma	Madde sayısı	Cronbach Alfa	
	2,153	,387	,622	20	,862	

Tablo 3 incelendiğinde İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanması ile İlgili Öğretmen Görüşleri Anketinin atılan maddeden sonra sorunlu bir maddenin olmadığı ve anketin Cronbach Alfa Katsayısının 0,862 olduğu görülmektedir.

İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanması İle İlgili Öğretmen Görüşlerine İlişkin ve Yorum

Tablo 4: İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

Anket maddeleri	$\bar{X}$	S	Anlamı
1) Yönlendirmeden önce öğrenciyi iyice tanıyor musunuz?	2,48	,576	Her Zaman Katılıyorum
2) İlgili alanına göre yönlendirilen öğrencinin başarılı olacağına inanıyor musunuz?	2,78	,474	Her Zaman Katılıyorum
3) Yönlendirmeden önce aile desteği alıyor musunuz?	2,20	,682	Biraz Katılıyorum
4) Yönlendirme konusunda rehberlik servisinden destek alıyor musunuz?	2,18	,721	Biraz Katılıyorum
5) Yönlendirme amaçlı çalışmaları öğrencinin zekâ tipine uygun uyguluyor musunuz?	2,33	,605	Biraz Katılıyorum
6) Yönlendirmede öğretmen yeteri kadar etkili mi?	2,26	,603	Biraz Katılıyorum
7) Yönlendirme konusunda yöneticilerden gerekli desteği alıyor musunuz?	1,87	,659	Biraz Katılıyorum
8) Yönlendirme amaçlı tutulan dosyaları (seviye, bilgi, yetenek testleri, görüşme ve anket fişi,) yönlendirmede kullanıyor musunuz?	2,21	,632	Biraz Katılıyorum
9) Yöneltilme gözlem formları öğrencilerin tanınıp yönlendirilmelerinde yeterlidir midir?	1,92	,560	Biraz Katılıyorum
10) Yönlendirme etkinlikleri ile ilgili sorumluluklar okul yönetimiyle paylaşılmakta mıdır?	2,03	,696	Biraz Katılıyorum
11) Öğrencileri üst öğrenime ve mesleğe yönlendirme etkinliklerinin uygulanmasında yöneticiler ve öğretmenler arasındaki işbirliği yeterlidir midir?	1,77	,568	Biraz Katılıyorum
12) Rehber öğretmenler, yaşam süreciyle ilgili öğrencileri bilgilendiriyor mu?	2,03	,670	Biraz Katılıyorum
13) Yönlendirme çalışmaları, öğrencilere, yetenek ve becerilerini, geliştirecek bir disiplin kazandırmaya yönelik yapılmakta mıdır?	2,07	,617	Biraz Katılıyorum
14) Yönlendirme çalışmaları öğrencinin kendini tanıma ve geliştirmeye yönelik midir?	2,31	,597	Biraz Katılıyorum
15) Sınıf Öğretmeni olarak yönlendirme konusunda sorunlarla başa çıkmada yeterli misiniz?	2,11	,573	Biraz Katılıyorum
16) Özel eğitime gereksinimi olan öğrencilerin tespiti ve yönlentilmelerinde okulundaki Rehberlik Servisi, yoksa bağlı bulunduğu Rehberlik Ve Araştırma Merkezi ile iş birliği yapıyor mu?	2,13	,700	Biraz Katılıyorum
17) Rehberlik servisi öğrencinin ortaokula geçiş için okul türü seçeneklerden	2,11	,627	Biraz

haberdar olmalarına yönelik çalışma yapıyor mu?			Katılıyorum
18) Öğrencinin ilgilerinin tespiti konusunda topladığımız bilgileri velilerle paylaşıyor musunuz?	2,32	,618	Biraz Katılıyorum
19) Çoklu zekâ alanlarına dayalı üst öğrenime ve mesleğe yönlendirmede yeterli bilgiye sahip misiniz?	2,22	,579	Biraz Katılıyorum
20) Öğretmenlere çoklu zekâ kuramı ile ilgili hizmet içi eğitim verilmekte midir?	1,72	,683	Biraz Katılıyorum

Tablo incelendiğinde öğretmenler tarafından “Yönlendirmeden önce öğrenciyi iyice tanıyor musunuz?”, “İlgi alanına göre yönlendirilen öğrencinin başarılı olacağına inanıyor musunuz?” sorularına “**Her Zaman Katılıyorum**” cevabı verilmiştir.

Tablo incelenmeye devam edildiğinde öğretmenler tarafından “Yönlendirmeden önce aile desteği alıyor musunuz?”, “Yönlendirme konusunda rehberlik servisinden destek alıyor musunuz?”, “Yönlendirme amaçlı çalışmaları öğrencinin zekâ tipine uygun uyguluyor musunuz?”, “Yönlendirmede öğretmen yeteri kadar etkili mi?”, “Yönlendirme konusunda yöneticilerden gerekli desteği alıyor musunuz?” , “Yönlendirme amaçlı tutulan dosyaları (seviye, bilgi, yetenek testleri, görüşme ve anket fişi,) yönlendirmede kullanıyor musunuz?”, “Yöneltilme gözlem formları öğrencilerin tanınıp yönlendirilmelerinde yeterlidir midir?”, “Yönlendirme etkinlikleri ile ilgili sorumluluklar okul yönetimiyle paylaşılmakta mıdır?” , “Öğrencileri üst öğrenime ve mesleğe yönlendirme etkinliklerinin uygulanmasında yöneticiler ve öğretmenler arasındaki işbirliği yeterlidir midir?”, “Rehber öğretmenler, yaşam süreciyle ilgili öğrencileri bilgilendiriyor mu?”, “Yönlendirme çalışmaları, öğrencilere, yetenek ve becerilerini, geliştirecek bir disiplin kazandırmaya yönelik yapılmakta mıdır?”, “Yönlendirme çalışmaları öğrencinin kendini tanıma ve geliştirmeye yönelik midir?” , “Sınıf Öğretmeni olarak yönlendirme konusunda sorunlarla başa çıkmada yeterli misiniz?”, “Özel eğitime gereksinimi olan öğrencilerin tespiti ve yönlentilmelerinde okulundaki Rehberlik Servisi, yoksa bağlı bulunduğu Rehberlik Ve Araştırma Merkezi ile iş birliği yapılıyor mu?”, “Rehberlik servisi öğrencinin ortaokula geçiş için okul türü seçeneklerden haberdar olmalarına yönelik çalışma yapıyor mu?” , “Öğrencinin ilgilerinin tespiti konusunda topladığımız bilgileri velilerle paylaşıyor musunuz?”, “Çoklu zekâ alanlarına dayalı üst öğrenime ve mesleğe yönlendirmede yeterli bilgiye sahip misiniz?” , “Öğretmenlere çoklu zekâ kuramı ile ilgili hizmet içi eğitim verilmekte midir?” sorularına ise “**Biraz Katılıyorum**” cevabı verildiği görülmektedir.

1.1.Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına ilişkin görüşler arasında ilişki olup olmadığını anlamak amacıyla ki kare testi uygulanmıştır.

Tablo 5. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına İlişkin Görüşleri

Anket maddeleri	Değer	S.ç	P
1) Yönlendirmeden önce öğrenciyi iyice tanıyor musunuz?	3,347	2	,188
2) İlgili alanına göre yönlendirilen öğrencinin başarılı olacağına inanıyor musunuz?	2,359	2	,307
3) Yönlendirmeden önce aile desteği alıyor musunuz?	4,640	2	,098
4) Yönlendirme konusunda rehberlik servisinden destek alıyor musunuz?	5,294	2	,071
5) Yönlendirme amaçlı çalışmaları öğrencinin zekâ tipine uygun uyguluyor musunuz?	3,691	2	,158
6) Yönlendirmede öğretmen yeteri kadar etkili mi?	6,069	2	,048
7) Yönlendirme konusunda yöneticilerden gerekli desteği alıyor musunuz?	,016	2	,992
8) Yönlendirme amaçlı tutulan dosyaları (seviye, bilgi, yetenek testleri, görüşme ve anket fişi,) yönlendirmede kullanıyor musunuz?	2,192	2	,334
9) Yöneltilme gözlem formları öğrencilerin tanınıp yönlendirilmelerinde yeterlidir midir?	8,444	2	,015
10) Yönlendirme etkinlikleri ile ilgili sorumluluklar okul yönetimiyle paylaşılmakta mıdır?	1,215	2	,545
11) Öğrencileri üst öğrenime ve mesleğe yönlendirme etkinliklerinin uygulanmasında yöneticiler ve öğretmenler arasındaki işbirliği yeterlidir midir?	,872	2	,647
12) Rehber öğretmenler, yaşam süreciyle ilgili öğrencileri bilgilendiriyor mu?	1,260	2	,532
13) Yönlendirme çalışmaları, öğrencilere, yetenek ve becerilerini, geliştirecek bir disiplin kazandırmaya yönelik yapılmakta mıdır?	3,627	2	,305
14) Yönlendirme çalışmaları öğrencinin kendini tanıma ve geliştirmeye yönelik midir?	2,281	2	,320
15) Sınıf Öğretmeni olarak yönlendirme konusunda sorunlarla başa çıkmada yeterli misiniz?	2,867	2	,238
16) Özel eğitime gereksinimi olan öğrencilerin tespiti ve yönlentilmelerinde okulundaki Rehberlik Servisi, yoksa bağlı bulunduğu Rehberlik Ve Araştırma Merkezi ile iş birliği yapılıyor mu?	4,508	2	,105
17). Rehberlik servisi öğrencinin ortaokula geçiş için okul türü seçeneklerden haberdar olmalarına yönelik çalışma yapıyor mu?	,871	2	,647
18) Öğrencinin ilgilerinin tespiti konusunda topladığınız bilgileri velilerle paylaşıyor musunuz?	7,509	2	,023
19) Çoklu zekâ alanlarına dayalı üst öğrenime ve mesleğe yönlendirmede yeterli bilgiye sahip misiniz?	1,231	2	,540
20) Öğretmenlere çoklu zekâ kuramı ile ilgili hizmet içi eğitim verilmekte midir?	,626	2	,731

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin cinsiyetlerine göre İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına İlişkin “Yönlendirmede öğretmen yeteri kadar etkili mi?”, “Yöneltilme gözlem formları öğrencilerin tanınıp yönlendirilmelerinde yeterlidir midir?” , “Öğrencinin ilgilerinin tespiti konusunda topladığınız bilgileri velilerle paylaşıyor musunuz?” maddelerine ait görüşleri arasında ilişki olup – olmadığına ilişkin ki kare değerleri $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer maddelere ilişkin ki kare değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde

anlamsız bulunmuştur. İlişki bulunan maddelere yönelik ilişkinin nasıl olduğunu anlamak amacıyla aşağıdaki tablolar oluşturulmuştur.

“Yönlendirmede öğretmen yeteri kadar etkili mi?” sorusuna verilen yanıtlara ilişkin tablo;

Cinsiyet	Hiç Bir Zaman Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Her Zaman Katılıyorum	Toplam
Kadın	7(%7.50)	46(%49.50)	40(%43.0)	93(%100)
Erkek	10(%9.40)	68(%64.20)	28(%26.40)	106(%100)
Toplam	17(%8.50)	114(%57.30)	68(%34.20)	199(%100)

“Yöneltilme gözlem formları öğrencilerin tanınıp yönlendirilmelerinde yeterlidir midir?” sorusuna verilen yanıtla ilişkin tablo;

Cinsiyet	Hiç Bir Zaman Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Her Zaman Katılıyorum	Toplam
Kadın	26(%28.0)	59(%63.40)	8(%8.60)	93(%100)
Erkek	13(%12.40)	76(%72.40)	16(%15.20)	105(%100)
Toplam	39(%19.70)	135(%68.20)	24(%12.10)	198(%100)

“Öğrencinin ilgilerinin tespiti konusunda topladığınız bilgileri velilerle paylaşıyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtla ilişkin tablo;

Cinsiyet	Hiç Bir Zaman Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Her Zaman Katılıyorum	Toplam
Kadın	3(%3.30)	45(%48.90)	44(%47.80)	92(%100)
Erkek	13(%12.30)	57(%53.80)	36(%34.0)	106(%100)
Toplam	16(%8.10)	102(%51.50)	80(%40.40)	198(%100)

Tablolar incelendiğinde “Yönlendirmede öğretmen yeteri kadar etkili mi” sorusuna ve “Öğrencinin ilgilerinin tespiti konusunda topladığınız bilgileri velilerle paylaşıyor musunuz?” sorusuna kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla daha olumlu cevap verdikleri, “Yöneltilme gözlem formları öğrencilerin tanınıp yönlendirilmelerinde yeterlidir midir?” sorusuna ise erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere oranla daha olumlu cevaplar verdikleri görülmektedir.

1.2.Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına ilişkin görüşler arasında ilişki olup olmadığını anlamak amacıyla ki kare testi uygulanmıştır.

Tablo 6. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına İlişkin Görüşleri

		N	KiKare Değeri	S.d.	p
S1	1-5 yıl	68	3,976	6	,680
	6-10 yıl	53			
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S2	1-5 yıl	68	5,996	6	,424
	6-10 yıl	53			
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S3	1-5 yıl	68	2,057	6	,914
	6-10 yıl	53			
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S4	1-5 yıl	68	4,996	6	,544
	6-10 yıl	53			
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S5	1-5 yıl	68	2,095	6	,911
	6-10 yıl	53			
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S6	1-5 yıl	68	7,267	6	,297
	6-10 yıl	53			
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S7	1-5 yıl	68	11,044	6	,087
	6-10 yıl	53			
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S8	1-5 yıl	68	1,788	6	,938
	6-10 yıl	53			
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S9	1-5 yıl	68	6,999	6	,321
	6-10 yıl	53			
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S10	1-5 yıl	68	9,444	6	,150
	6-10 yıl	53			
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S11	1-5 yıl	68			

		→			
	6-10 yıl	53	1,252	6	,974
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S12	1-5 yıl	68			
	6-10 yıl	53	7,988	6	,239
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S13	1-5 yıl	68			
	6-10 yıl	53	13,187	6	,154
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S14	1-5 yıl	68			
	6-10 yıl	53	6,902	6	,330
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S15	1-5 yıl	68			
	6-10 yıl	53	8,024	6	,236
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S16	1-5 yıl	68			
	6-10 yıl	53	2,065	6	,914
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S17	1-5 yıl	68			
	6-10 yıl	53	7,001	6	,321
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S18	1-5 yıl	68			
	6-10 yıl	53	9,724	6	,137
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S19	1-5 yıl	68			
	6-10 yıl	53	4,336	6	,631
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			
S20	1-5 yıl	68			
	6-10 yıl	53	15,450	6	,017
	11-15 yıl	24			
	16 yıl ve üstü	54			

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre İlkokullardaki Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına İlişkin “Öğretmenlere çoklu zekâ kuramı ile ilgili hizmet içi eğitim verilmekte midir?” maddesine ait ki kare değeri $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer maddelere ilişkin görüşler arasında ki kare değerleri $p > 0,05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Mesleki Kıdem ile ilişki olduğu belirlenen madde arasında ilişkinin nasıl olduğunu belirlemek üzere aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

“Öğretmenlere çoklu zekâ kuramı ile ilgili hizmet içi eğitim verilmekte midir?” sorusuna verilen yanıtlara ilişkin tablo;

Mesleki Kıdem	Hiç Bir Zaman Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Her Zaman Katılıyorum	Toplam
1 – 5 yıl	39(%57.40)	24(%35.30)	5(%7.40)	68(%100)
6 – 10 yıl	20(%37.70)	23(%43.40)	10(%18.90)	53(%100)
11 – 15 yıl	9(%37.50)	13(%54.20)	2(%8.30)	24(%100)
16 yıl ve üstü	14(%25.90)	31(%57.40)	9(%16.70)	54(%100)
Toplam	82(%41.20)	91(%45.70)	26(%13.10)	199(%100)

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin mesleki kıdemi arttıkça “Öğretmenlere çoklu zekâ kuramı ile ilgili hizmet içi eğitim verilmekte midir?” sorusuna katılma yüzdelerinin de arttığı görülmektedir.

1.3. Öğretmenlerin Öğrenim Durumuna Göre İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin öğrenim durumuna göre İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına ilişkin görüşler arasında ilişki olup olmadığını anlamak amacıyla ki kare testi uygulanmıştır.

Tablo 7. Öğretmenlerin Öğrenim Durumuna Göre İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına İlişkin Görüşleri

		N	KiKare Değeri	S.d.	p
S1	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	4,387	4	,356
	Doktora	6			
	Total	199			
S2	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	5,399	4	,249
	Doktora	6			
	Total	199			
S3	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	3,589	4	,464
	Doktora	6			
	Total	199			
S4	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	,643	4	,958
	Doktora	6			
	Total	199			
S5	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	2,710	4	,607
	Doktora	6			
	Total	199			
S6	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	4,478	4	,345
	Doktora	6			
	Total	199			
S7	Lisans	177			
	Yüksek lisans	16	2,785	4	,594
	Doktora	6			
	Total	199			

S8	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	1,689	4	,793
	Doktora	6			
S9	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	8,304	4	,081
	Doktora	6			
S10	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	2,194	4	,700
	Doktora	6			
S11	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	4,239	4	,375
	Doktora	6			
S12	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	2,081	4	,721
	Doktora	6			
S13	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	1,016	4	,985
	Doktora	6			
S14	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	12,183	4	,016
	Doktora	6			
S15	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	8,003	4	,091
	Doktora	6			
S16	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	3,266	4	,514
	Doktora	6			
S17	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	6,517	4	,164
	Doktora	6			
S18	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	4,064	4	,397
	Doktora	6			
S19	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	2,261	4	,688
	Doktora	6			
S20	Lisans	177			
	Yüksek Lisans	16	3,484	4	,480
	Doktora	6			

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre İlkokullardaki Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına İlişkin “Yönlendirme çalışmaları öğrencinin kendini tanıma ve geliştirmeye yönelik midir?” maddesine ait ki kare değeri $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer maddelere ilişkin görüşler arasında ki kare değerleri $p > 0,05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Öğrenim Durumu ile ilişki olduğu belirlenen madde arasında ilişkinin nasıl olduğunu belirlemek üzere aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

“Yönlendirme çalışmaları öğrencinin kendini tanıma ve geliştirmeye yönelik midir?
Sorusuna verilen cevaplara ilişkin tablo;

Öğrenim Durumu	Hiç Bir Zaman Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Her Zaman Katılıyorum	Toplam
Lisans	13(%7.30)	103(%58.20)	61(%34.50)	177(%100)
Yüksek Lisans	0(%0)	5(%31.20)	11(%68.80)	16(%100)
Doktora	1(%16.70)	1(%16.70)	4(%66.60)	6(%100)
Toplam	14(%7.0)	109(%54.80)	76(%38.20)	199(%100)

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin öğrenim düzeyi arttıkça yönlendirme çalışmalarının öğrencinin kendini tanıma ve geliştirmeye yönelik olduğu düşüncesi de artmaktadır.

1.4. Öğretmenlerin Branşlarına Göre İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına İlişkin Bulgular ve Yorum

Öğretmenlerin branşlarına göre İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına ilişkin görüşler arasında ilişki olup olmadığını anlamak amacıyla ki kare testi uygulanmıştır

Tablo 8. Öğretmenlerin Branşlarına Göre İlkokullarda Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına İlişkin Görüşleri

		N	Ki Değeri	Kare S.d.	p
S1	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	2,054	2	,358
	Total	199			
S2	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	1,543	2	,462
S3	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	1,783	2	,410
S4	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	10,726	2	,005
S5	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	6,532	2	,038
S6	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	5,580	2	,061
S7	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	8,481	2	,014
S8	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	11,993	2	,002
	Total	199			
S9	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	,471	2	,790
S10	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	10.179	2	,006

S11	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	1,554	2	,460
S12	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	5,203	2	,074
S13	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	3,490	2	,322
S14	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	9,800	2	,007
S15	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	,437	2	,804
S16	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	3,742	2	,154
S17	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	4,153	2	,125
S18	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	8,962	2	,011
S19	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	6,679	2	,035
S20	Sınıf Öğretmeni	176			
	Diğer	23	2,829	2	,243

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin branşlarına göre İlkokullardaki Yönlendirme Eğitiminin Uygulanmasına İlişkin “Yönlendirme konusunda rehberlik servisinden destek alıyor musunuz?”, “Yönlendirme amaçlı çalışmaları öğrencinin zekâ tipine uygun uyguluyor musunuz?”, “Yönlendirme konusunda yöneticilerden gerekli desteği alıyor musunuz?”, “Yönlendirme amaçlı tutulan dosyaları (seviye, bilgi, yetenek testleri, görüşme ve anket fişi,) yönlendirmede kullanıyor musunuz?”, “Yönlendirme etkinlikleri ile ilgili sorumluluklar okul yönetimiyle paylaşılmakta mıdır?”, “Yönlendirme çalışmaları öğrencinin kendini tanıma ve geliştirmeye yönelik midir?”, “Öğrencinin ilgilerinin tespiti konusunda topladığınız bilgileri velilerle paylaşıyor musunuz?”, “Çoklu zekâ alanlarına dayalı üst öğrenime ve mesleğe yönlendirmede yeterli bilgiye sahip misiniz?” maddelerine ait ki kare değeri $p < 0,05$ önem düzeyinde anlamlı iken diğer maddelere ilişkin görüşler arasında ki kare değerleri $p > 0,05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur. Branşlar ile ilişki olduğu belirlenen maddeler arasında ilişkinin nasıl olduğunu belirlemek üzere aşağıdaki tablolar oluşturulmuştur.

“Yönlendirme konusunda rehberlik servisinden destek alıyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlara ilişkin oluşturulan tablo;

Branş	Hiç Bir Zaman Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Her Zaman Katılıyorum	Toplam
Sınıf Öğretmeni	33(%18.80)	86(%48.90)	57(%32.40)	176(%100)
Diğer	4(%17.40)	4(%17.40)	15(%65.20)	23(%100)
Toplam	37(%18.60)	90(%45.20)	72(%36.20)	199(%100)

“Yönlendirme amaçlı çalışmalarını öğrencinin zekâ tipine uygun uyguluyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlara ilişkin oluşturulan tablo;

Branş	Hiç Bir Zaman Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Her Zaman Katılıyorum	Toplam
Sınıf Öğretmeni	13(%7.40)	97(%55.40)	65(%37.10)	175(%100)
Diğer	1(%4.30)	7(%30.40)	15(%65.20)	23(%100)
Toplam	14(%7.10)	104(%52.50)	80(%40.40)	198(%100)

“Yönlendirme konusunda yöneticilerden gerekli desteği alıyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlara ilişkin oluşturulan tablo;

Branş	Hiç Bir Zaman Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Her Zaman Katılıyorum	Toplam
Sınıf Öğretmeni	53(%30.10)	100(%56.80)	23(%13.10)	176(%100)
Diğer	4(%17.40)	10(%43.50)	9(%39.10)	23(%100)
Toplam	57(%28.60)	110(%55.30)	32(%16.10)	199(%100)

“Yönlendirme amaçlı tutulan dosyaları (seviye, bilgi, yetenek testleri, görüşme ve anket fişi,) yönlendirmede kullanıyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlara ilişkin oluşturulan tablo;

Branş	Hiç Bir Zaman Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Her Zaman Katılıyorum	Toplam
Sınıf Öğretmeni	21(%11.90)	105(%59.70)	50(%28.40)	176(%100)
Diğer	2(%8.70)	6(%26.10)	15(%65.20)	23(%100)
Toplam	23(%11.60)	111(%55.80)	65(%32.70)	199(%100)

“Yönlendirme etkinlikleri ile ilgili sorumluluklar okul yönetimiyle paylaşılmakta mıdır?” sorusuna verilen yanıtlara ilişkin oluşturulan tablo;

Branş	Hiç Bir Zaman Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Her Zaman Katılıyorum	Toplam
Sınıf Öğretmeni	43(%24.40)	94(%53.40)	39(%22.20)	176(%100)
Diğer	2(%8.70)	9(%39.10)	12(%52.20)	23(%100)
Toplam	45(%22.60)	103(%51.80)	51(%25.60)	199(%100)

“Yönlendirme çalışmalarını öğrencinin kendini tanıma ve geliştirmeye yönelik midir?” sorusuna verilen yanıtlara ilişkin oluşturulan tablo;

Branş	Hiç Bir Zaman Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Her Zaman Katılıyorum	Toplam
Sınıf Öğretmeni	14(%8.0)	101(%57.40)	61(%34.70)	176(%100)
Diğer	0(%0)	8(%34.80)	15(%65.20)	23(%100)
Toplam	14(%7.0)	109(%54.80)	76(%38.20)	199(%100)

“Öğrencinin ilgilerinin tespiti konusunda topladığınız bilgileri velilerle paylaşıyor musunuz?” sorusuna verilen yanıtlara ilişkin oluşturulan tablo;

Branş	Hiç Bir Zaman Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Her Zaman Katılıyorum	Toplam
Sınıf Öğretmeni	14(%8.0)	97(%55.10)	65(%36.90)	176(%100)
Diğer	2(%9.10)	5(%22.70)	15(%68.20)	22(%100)
Toplam	16(%8.10)	102(%51.50)	80(%40.40)	198(%100)

“Çoklu zekâ alanlarına dayalı üst öğrenime ve mesleğe yönlendirmede yeterli bilgiye sahip misiniz?” sorusuna verilen yanıtlara ilişkin oluşturulan tablo;

Branş	Hiç Bir Zaman Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Her Zaman Katılıyorum	Toplam
Sınıf Öğretmeni	16(%9.10)	111(%63.10)	49(%27.80)	176(%100)
Diğer	0(%0)	12(%52.20)	11(%47.80)	23(%100)
Toplam	16(%8.0)	123(%61.80)	60(%30.20)	199(%100)

Tablolar incelendiğinde genel olarak ilişki bulunulan sorulara sınıf öğretmeni olmayan öğretmenlerin, sınıf öğretmeni olan öğretmenlere göre daha olumlu yanıtlar verdiği görülmektedir.

İlkokullarda Yönlendirme Eğitimiyle ilgili alan yazın taramasında yapılmış çalışmalara rastlanmamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucu ulaşılan bulgulara dayanılarak ilkokul öğrencilerinin yönlendirmelerine ilişkin sonuç ve öneriler aşağıda verilmiştir:

1- Öğretmenler, öğrencilerin, birbirlerinden farklı zekâ, yetenek ve kişilik özelliklerine sahip bu özellikleri ile beraber ilgi alanları da farklılık gösterdiklerinin farkında olduklarını belirtip, öğrencinin ilgi alanına uygun alanlara, yönlendirilmeleri sonrasında daha başarılı olacağı, öğrencilerin, kişisel güçlerini ve zayıflıklarını, yönlendirme çalışmalarıyla daha iyi anladıklarını,

2- Öğretmenlerin; ailelerden, rehberlik servisi ve yöneticilerden, yeterli desteği alamadığı, öğretmenlerin öğrenciyi yönlendirme bilgisinin ve diğer tüm yönlendirme amaçlı faaliyetlerinin de yetersiz olduğu,

3- Öğretmenlerin öğrenim düzeyi arttıkça yönlendirme çalışmalarının, öğrencinin kendini tanıma ve geliştirmeye yönelik olduğu,

4- Sınıf öğretmeni dışındaki öğretmenlerin, yönlendirme amaçlı çalışmaları öğrencinin zekâ tipine yüksek düzeyde uygun uyguladıkları ve bu amaçla tutulan dosyaları (seviye, bilgi, yetenek testleri, görüşme ve anket fişi,) kullandıklarını,

5- Eğitim yönlendirmesinde kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla daha donanımlı ve yine kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere oranla velilerle daha fazla iletişim içinde oldukları,

6- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, yöneltme gözlem formlarının öğrencilerin tanınip yönlendirilmeleri konusunda yeterli olmadığı,

Yönünde sonuçlara ulaşılmıştır.

Öneriler

Öğrencilerin, ilköğretim üçüncü sınıflardan itibaren öğretmen, aile, rehberlik servisleri, idareci ve eğitim müfettişlerinin ortak çalışması sonucunda ilgi ve kabiliyetlerine uygun bir yönlendirme eğitimine mutlaka alınmalıdır (Akbaba, 2013).

➤ Yönlendirme çalışmalarının öğrencinin kendini tanıma ve geliştirmede oldukça önemli olduğu işleve sahip, bu amaçla yönlendirme

çalışmalarına ilkokuldan itibaren özen gösterilmesi ve her ilkokulun “okul rehber öğretmenin” olması,

➤ Tüm öğretmenlere rehberlik çalışmaları hakkında hizmet içi eğitim verilmesiyle yeterliliklerini artırılması, özellikle erkek öğretmenlerin bu konudaki yeterlilikleri ve çalışmaları denetlenmesi,

➤ Rehberlik servisinin, sınıf öğretmenlerini yönlendirme amaçlı çalışmalarında tutulan dosyalar ve etkinlikleri hakkında yardımcı olmaları,

➤ Yönlendirme amaçlı tutulan “yönelme gözlem formları” geliştirilmesi gerektiği anlaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- AKBABA, A. (2013). Yönetici El Kitabı: Yönetimde Etkinlik Verimlilik Ve Kalite. İstanbul. Sf.41-53 *İdeal Kültür Yayıncılık*.
- AKKOYUN, F. (1974). Sorumluluk, Etik: İlkokullarda Rehberlik Üzerine Bir Kritik. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/495/5821.pdf>
- ALTAN, M. Z. (1999). Çoklu Zeka Kuramı. inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi. www.dergipark.ulakbim.gov.tr/kuey/article/.../5000048161
- ARSLAN, M. M. ve KILIÇ, Ç. (2000). Bazı Avrupa Ülkelerinde Ve Türkiye’de Zorunlu Eğitimde Yönlendirme Çalışmalarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 148. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/148/10.htm
- AYAYDIN, A. (2009). Eğitimde Çoklu Zekâ Yansımaları Ve Görsel Sanatlar. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 52-62. Diyarbakır.
- BAŞARAN, B. I. (2004). Etkili Öğrenme Ve Çoklu Zekâ Kuramı. *Ege Eğitim Dergisi* (5), 7-15 Bir İnceleme. <http://egitim.ege.edu.tr/efdergi/issues/2004-5-1/2004-5-1-2.pdf>
- ÇEVİK, K. (2008). İlköğretimde Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Yönlendirme Etkinliklerinde İşbirliği ve Uyum Boyutlarında Karşılaşılan Sorunlar. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 1(1), 62-82.
- ÇEVİK, K. (2006) Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim İkinci Kademedeki Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Yönlendirme Etkinliklerinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar Yüksek Lisans Tezi <http://www.keg.aku.edu.tr/index.php/anasayfa/article/download/10/6>
- ERGÜN, M. (1987). Eğitim Sosyolojisi. *Türkiye Sana Eğitim Bil. Kütüphanesi*, <http://www.egitim.aku.edu.tr/egsos.pdf>
- FİDAN, N. (2012). Okulda Öğrenme Ve Öğretme. *Pegem Akademi*. 3. Baskı: <http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/23022012131839Internet%20örnek.pdf>
- GENÇ, S. Z. ve Eryaman, M. Y. (2008). Değişen değerler ve Yeni Eğitim Paradigması. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 89-102. <http://www.aku.edu.tr/aku/dosyayonetimi/sosyalbilens/makale/c9s1m6.pdf>

- GÜLTEKİN, M. (1998). Türkiye ve Avrupa Birliği'ne üye bazı ülkelerde zorunlu eğitim. Eğitim bilimlerinde yenilikler, 71-92.
<http://w2.anadolu.edu.tr/aos/kitap/IOLTP/1266/unite05.pdf>
- HESAPÇIOĞLU, M. (2009). Eğitim Sistemlerinde Yönlendirme Çalışmalarının Felsefî/Yönetimsel Temelleri. Editör: Hıdır Yıldırım
http://www.egitimbirsen.org.tr/ebs_files/files/yayinlarimiz/143-
- KARADENİZ, C. B. (2013). Öğretmenlerin 4+ 4+ 4 Zorunlu Eğitim Sistemine İlişkin Görüşleri. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 10(40), 34-53.
<http://www.egitimbilimtoplum.com.tr/index.php/ebt/article/viewFile/488/pdf>
- KARASAR, N. (2003). "*Bilimsel Araştırma Yöntemi*", Nobel Yayıncılık, Ankara.
- KEYİFLİ, Ş. (2013). Eğitimde Yönlendirme Sorunu. <http://www.manisagunebakis.com>
- KÖKSAL, M.S. (2006). Kavram Öğretimi ve Çoklu Zekâ Teorisi. Ereğli Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Fen Eğitimi A.B.D.,Kdz. Ereğli. Ekim Cilt:14 No:2 *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 473-480.<http://www.fenniveteknolojik.com/wp-content/uploads/2012/09/kavram-ogretimi-ve-coklu-zeka.pdf>
- ÖZER. N. (2011). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.
<http://iys.inonu.edu.tr/webpanel/dosyalar/442/file/ebgbolum1.pdf>
http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26184_0.html
- YILDIRIM, İ. (2000). Eğitimde Yönlendirme Önerisi Modeli. Ankara.
http://yegitek.meb.gov.tr/tamamlanan/Egitimde_ynlendirme_modeli.pdf
http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_1/temelkanun_1.html
<http://www.aksiyon.com.tr/aksiyon/haber-32101-173-444-avrupada-kac-eder.html>
<http://www.derszamani.net/avrupada-egitim-sistemi.html>
<http://www.felsefedersligi.com/FileUpload/op30412/File/psi2.unite.pdf>
<http://www.serapduygulu.com.tr/makaleler/egitim/coklu-zeka-ve-turleri.html>